

CLO

Clo je nepřímá daň, kterou také řadíme k selektivním daním ze spotřeby. Historicky jsou cla jedny z nejstarších daňových nástrojů. Stejně jako ostatní daně prošla i cla dlouhým vývojem. Této dani podléhá pouze zboží z dovozu, tzn. v současné době ze států, které stojí mimo uskupení EU. Vzhledem k tomu, že ČR se v roce 2004 stala unijním státem se společnou celní politikou v rámci EU, není již inkaso cel významným přínosem pro státní rozpočet.¹ Také geografická pozice naší republiky (obklopena ostatními unijními státy) snížila nároky na správu této daně (m. j. i to byl důvod, proč celní úřady spravují některé nepřímé daně). Základním předpisem upravujícím problematiku cel je Celní kodex Unie a v prostředí ČR je to celní zákon, který byl publikován ve Sbírce předpisů ČR jako zákon č. 242/2016.

Obecná ustanovení

Clu podléhá zboží, které je dovážené na území EU. Zbožím se v tomto případě rozumí veškeré hmotné věci movité i elektrická energie. Cla sloužila vždy k ochraně trhu. Rozlišujeme je na:

- dovozní;
- vývozní (není používáno z důvodu podpory exportu);
- vyrovnávací (tato cla mají za účel vyrovnat sníženou cenu dováženého zboží, které je zahraniční vládou subvencováno – např. zemědělská produkce);
- odvetná (cla uvalená na zboží z jiného státu za jeho obchodní politiku);
- antidumpingová (dodatečné clo, které je uvaleno na zboží, jehož cena je nižší než je běžná cena v zemi vývozu a může tím být poškozen domácí výrobce).

Osvobození od cla je využíváno u zboží obchodní i neobchodní povahy (jako zboží neobchodního charakteru je definováno pouze zboží bezplatně posílané mezi soukromými osobami, např. dárky). Podmínkou pro osvobození je, že úhrnná hodnota dováženého zboží obchodního charakteru je 150 EUR na cestujícího² (430 EUR u letecké přepravy). U alkoholu i tabáku jsou množstevní limity (200 ks cigaret, 1 l lihoviny, 2 l vína).

¹ Podle rozhodnutí Rady 2000/597/ES jsou cla jedním z vlastních zdrojů Společenství; členské státy jsou oprávněny si ponechat 25 % inkasa cel na úhradu nákladů spojených s jejich výběrem.

² Resp. u zboží neobchodní povahy je **hranice 45 EUR** pro neplacení cla i DPH (nad tuto hranici se již nejedná o neobchodní zásilku).

Pro dovážené zboží je nutno, aby celní úřad zjistil **celní hodnotu** (v Kč), která vyjadřuje v podstatě základ daně (resp. částku, ze které bude pomocí sazby clo vypočítáno). Při stanovení celní hodnoty se vychází z fakturované ceny (ceny pořízení). Do celní hodnoty ovšem vstupují i vedlejší pořizovací výdaje na zboží jako např. náklady na zprostředkování, obaly, licence, doprava na hranice EU, pojištění a nově také pro všechny druhy zásilek poštovné.

Celní sazba je stanovena v procentech a vychází z jednotného celního sazebníku (Společný celní sazebník EU). Sazba je diferencovaná podle původu a druhu zboží.

Celní sazby mohou být:

- Smluvní (dle GATT – dovoz z USA, Kanada, Austrálie, Japonsko, atd.);
- Všeobecné (výjimečně);
- Jednostranné (pro některé zboží);
- Preferenční (pro některé státy), např. – Evropský hospodářský prostor (Island, Lichtenštejnsko, Norsko) nebo pro dovoz z rozvojových a nejméně rozvinutých zemí³.

Při příchodu zboží na hranice je zkoumán jeho **druh** (dle kombinované nomenklatury Celního sazebníku EU); **původ** (pokud není původ znám, je zboží znevýhodněno vyšší nepreferenční sazbou daně) a také z důvodu případného osvobození (viz výše) **charakter dováženého zboží** (obchodní či neobchodní charakter zboží). Zkoumán je také tzv. **status zboží**. Pro zboží nacházející se v EU platí předpoklad, že má status zboží Unie. Status zboží Unie je ztracen např. opustí – li toto zboží celní území EU nebo také při propuštění zboží do režimu vnějšího tranzitu, uskladnění a aktivního zušlechťovacího styku a podobně (o celních režimech je pojednáno níže).

Celní orgány provádějí celní řízení, jehož smyslem je propuštění zboží do jednoho z celních režimů na území Evropského společenství. Veškeré zboží určené k propuštění do celního režimu musí být uvedeno v celním prohlášení.

Celním deklarantem může být buď sama osoba, která zboží dováží, či její zástupce. Toto zastoupení může být:

- přímé, kdy zástupce jedná jménem a na účet jiné osoby;
- nepřímé, kdy zástupce jedná vlastním jménem na účet jiné osoby.

Výsledkem celního řízení je obvykle stanovení celního dluhu, který je povinen deklarant nahlásit i zaplatit a povolení k propuštění do některého z celních oběhů.

³ Dle nařízení EU je v současnosti mezi rozvojové země zařazeno například Kongo, Bolívie, Nigérie, Uzbekistán, Pákistán, Srí Lanka. Nejméně rozvinuté země jsou např. Afganistán, Angola, Etiopie, Nepál, Malí, Tanzanie, Zambie.

Celní dluh se skládá ze samotného cla, ale je také přičtena daň z přidané hodnoty (u neplátce) a je-li např. zboží zatíženo spotřební daní, přičítá se také. V rámci celního řízení je celní dluh splatný do 10 dnů ode dne doručení rozhodnutí o vyměření cla či od ústního sdělení jeho výše deklarantem.

Jak již bylo výše uvedeno, zásadní pro celní řízení je otázka, k jakému účelu je zboží dováženo, zejména, zda zboží zůstane na území Evropského společenství trvale (bude spotřebováno) či nikoliv. Na základě tohoto rozhodnutí je zvolen podle Celního kodexu Unie celní režim. Některé režimy jsou využívány v rámci dovozu zboží, jiné v rámci vývozu.

Celní režimy využívané při propuštění zboží do prostředí EU:

A) Režim propuštění zboží do volného oběhu

Zboží, které není zbožím Unie a které má být uvedeno na trh Unie nebo je zamýšleno k soukromému použití nebo k osobní spotřebě na celním území Unie, se propustí do volného oběhu.

B) Zvláštní režimy

- a) *tranzit, což zahrnuje vnější a vnitřní tranzit;*
- b) *uskladnění, což zahrnuje uskladnění v celním skladu a svobodná pásma;*
- c) *zvláštní účel, což zahrnuje dočasné použití a konečné užití;*
- d) *zušlechtnění, což zahrnuje aktivní a pasivní zušlechťovací styk.*

Tranzit

Celní kodex rozlišuje vnější a vnitřní tranzit.

Režim vnějšího tranzitu umožňuje přepravu zboží, které není zbožím Unie, mezi dvěma místy na celním území Unie, aniž by bylo vybráno clo. Při vstupu zboží na území Unie může být podle určitých pravidel vybrána jistota k zajištění úhrady celního dluhu či jiných poplatků, které mohou v souvislosti se pohybem zboží na území Unie vzniknout.

Režim vnitřního tranzitu umožňuje přepravu zboží Unie mezi dvěma místy na celním území Unie přes zemí nebo území mimo toto celní území beze změny jeho celního statusu.

Uskladňování zboží v celních skladech a svobodná pásma

Režim uskladnění v celním skladu umožňuje skladovat zboží, které není zbožím Unie, v prostorách nebo na jiných místech schválených pro tento režim celními orgány a pod celním dohledem („celní sklady“).

Členské státy mohou některé části celního území Unie prohlásit za svobodná pásma. Pro každé svobodné pásmo členský stát určí zeměpisné vymezení a místa vstupu a výstupu. Tato svobodná pásma musí být ohrazena, vstupy a výstupy z tohoto pásma podléhají celnímu dohledu. Osoby, zboží a dopravní prostředky vstupující do svobodných pásem nebo z nich vystupující mohou být podrobeny celním kontrolám.

Zvláštní účel

Dovážené zboží je zapůjčeno či najato od zahraniční osoby, aniž by se měnil vlastník předmětu (dočasné použití). Tento režim umožňuje, aby zboží, které není zbožím Unie a které má být vyvezeno zpět v nezměněném stavu, bylo na celním území Unie používáno s úplným či částečným osvobozením od cla. Není-li stanoveno jinak, doba, po kterou může zboží setrvat v režimu dočasného použití za stejným účelem a na odpovědnost téhož držitele povolení, nesmí přesáhnout 24 měsíců.

Konečné užití je specifická situace, ve které je umožněno, aby bylo zboží z důvodu svého zvláštního účelu propuštěno do volného oběhu s osvobozením od cla nebo se sníženou sazbou cla. Děje se tak proto, že existuje zájem na dovozu tohoto zboží pro konkrétní účely (a proto je zboží pro tyto účely zvýhodňováno formou nižšího nebo nulového cla).

Aktivní zušlechťovací styk

Do tohoto režimu je propuštěno zboží, u kterého je předpoklad, že po přepracování na území EU bude opět vyvezeno zpět do třetích zemí (zemí mimo EU). Tento režim je využíván pro montáž, opravy či úpravy konkrétního předmětu.

Pasivní zušlechťovací styk

Tento režim dovoluje, aby unijní či české zboží bylo vyvezeno do třetí země za účelem zpracování a dovezeno zpět do ES s úplným nebo částečným osvobozením od cla. Svým obsahem je tedy zrcadlovým obrazem aktivního zušlechťovacího styku.